

Michael Cobabus Protas Beselin

Disputatio III. Analytico-Theologica, Quae est secunda Ex v. 12. Cap: V. Epist: ad Romanos De Modo, Quo Per Unum Hominem Peccatum In Mundum Introit, Cui annexum est Subiectum, In Quod Per Unum Hominem Peccatum Introit, Contra Autorem Exercitat. super v. 12. 13. 14. Cap. V. Epist. D. Pauli ad Romanos; & System: Theolog: de Prae-Adamitarum hypothesi

Rostochi[i]: Richelius, 1657

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740012460>

Druck Freier Zugang

RU. Med. 1656. 1657.

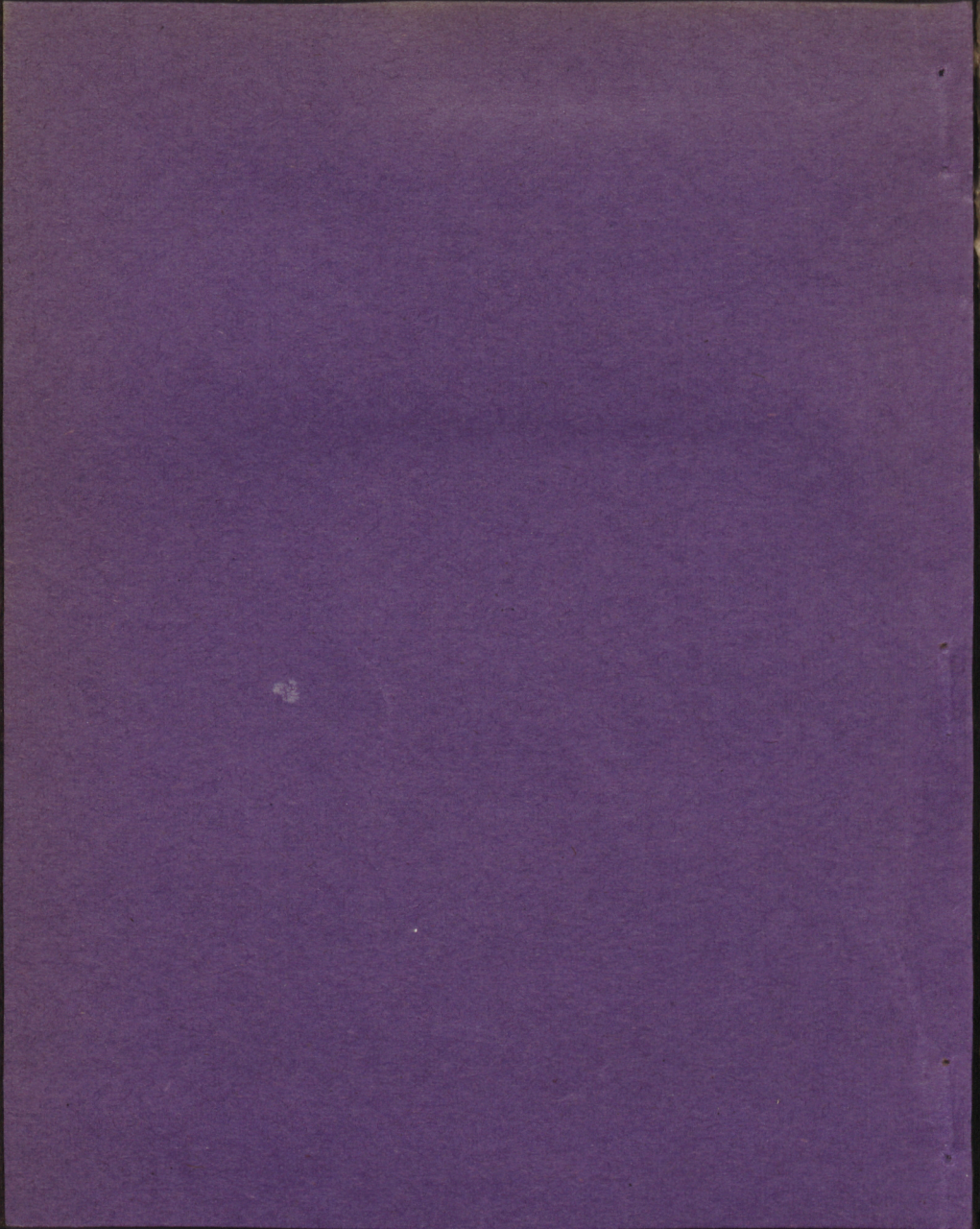
Lobatus, Michael

Disputatio II. III.

Vest 1. Cordes, Michael

Vest 2. Berlin, Protadius

I. N. D. J. C.
DISPUTATIO III.
ANALYTICO-THEOLOGICA,

Quæ est secunda
Ex 7, 12, Cap: V, Epist: ad Romanos
DE

50.
40.
MODO, QVO PER
UNUM HOMINEM
PECCATUM IN MUN-
DUM INTROIIT,

Cui annexum est
SUBJECTUM, IN QVOD PER UNUM
HOMINEM PECCATUM INTROIIT,

Contra

Autorem Exercitat. super v. 12. 13. 14. Cap. V.

*Epist. D. Pauli ad Romanos; & System: Theolog:
de Præ-Adamitarum hypothesis,*

Quam

Amplissimæ Facultatis Theologicæ consensu

SUB PRÆSIDIO

DN. MICHAELIS COBABI,

S.S. Theol. Doctoris, & P.P. Dn. Promotoris, Præ-
ceptoris & Fautoris mei atatem colendi,

*Ad d. 31. Januarii horis antemeridianis in Auditorio Majori
publica eruditorum disquisitioni submitto*

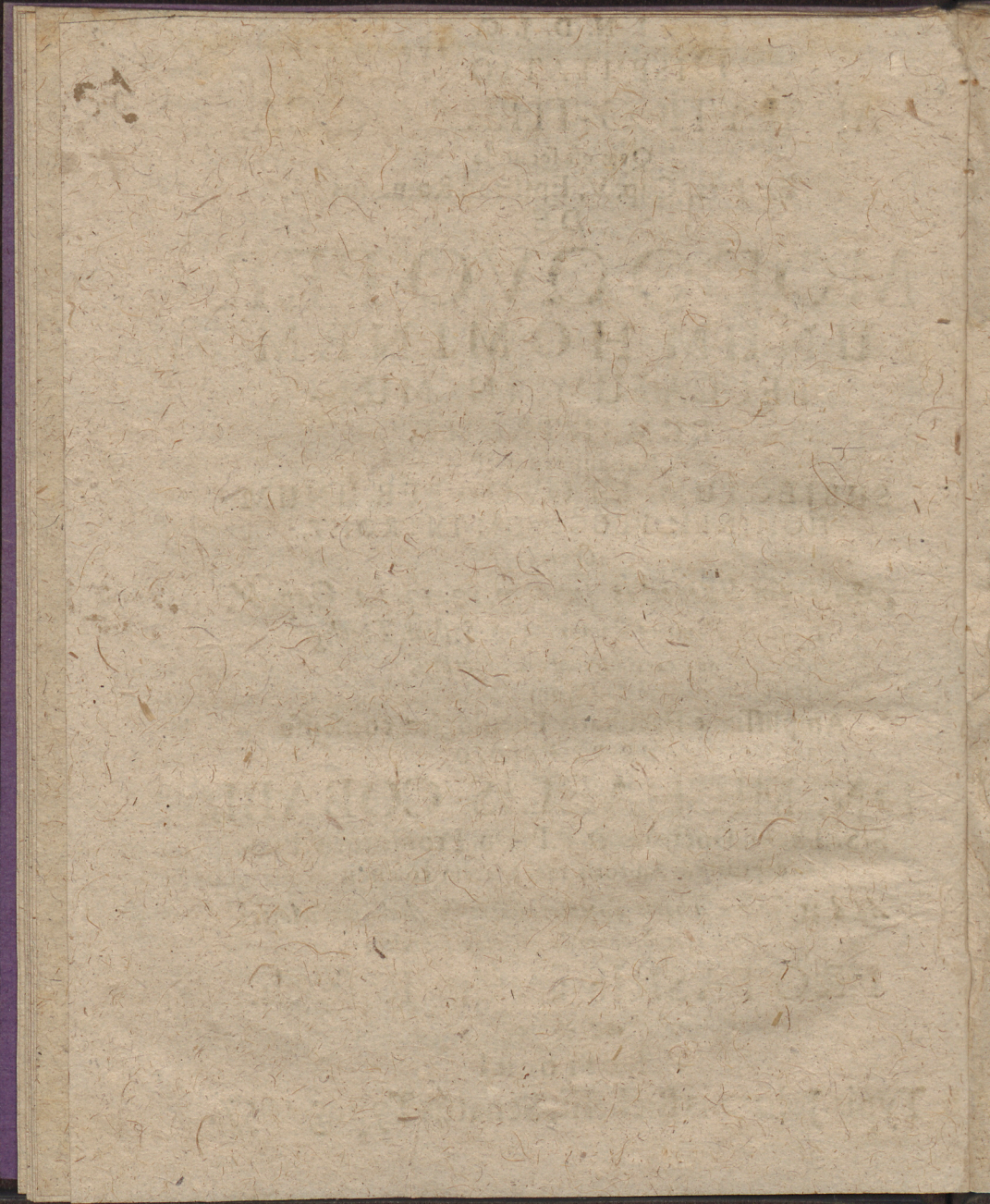
PROTASIUS Beselin/Rostoch.

✻ * ✻

ROSTOCHI

Typis Johannis Bichelii, Senatûs Typog. 1657.

Disputatio III. Analytico-Theologica,

Quæ est Secunda

Ex y. 12. Cap. V. Epist. ad Rom.

*De Modo, quo per unum Hominem peccatum
in mundum introit,*

Cui annexum est

*Subjectum, in quod per unum hominem
peccatum introit.*

§. 1.

DE Subjecto, cui imputatur justitia Christi sive justitia fidei, egimus in præcedenti Disputatione. Non enim omnes homines esse probavimus, cui justitia Christi imputatur; sed illos duntaxat, qui credunt in eum, qui justificat impium. A qua sententia tu longissimè aberras. Nam parte 1. System. Theol. cap. 8. pag. 284. scribis: *Mors Christi imputata fuit hominibus omnibus, & Christi coætaneis & natis ante Christum à temporibus aternis, & illis, qui post Christum nati sunt, nec non in finem seculorum post illa nascuntur.* Confunditur igitur Subjectum, cui Mors Christi imputatur i. cum eo, quod est objectivè in intellectu tantum. Nam per omnes homines intelligis non tantum eos, qui reverà sunt, fuerunt & futuri sunt, quales sunt omnes Adami posterius, sed etiam alios ab Adamo non descendentes, quales sunt tui Præ-Adamitæ, qui quando hoc scripsisti, objectivè tantum fuerunt in tuo intellectu, extra illum verò nunquam fuerunt, neque esse possunt, cum parens omnium sit Adamus. Sicut enim Noa, uti Philo testatur lib. 2. de Vita Mosis pag. 423. erat autor instaurati humani generis, quando diluvium omnes civitates delevit funditus, inundatis nimia vi aquarum

*Respond
PROTAS
Deseltn
Rostochi
ensi.*

montibus etiam cellissimis, & solus Noa unà cum familia servatus est, uti idem scribit lib. de nobilit. pag. 574. Ita Adam autor est humani generis simpliciter. Nam ex uno sanguine DEUS fecit omne genus hominum, ut inhabitarent super universam faciem terræ Actor: 17. v. 26. Cujus autem ille sanguis sit, docet Moses. Quare primus homo dicitur Adamus sine ulla determinatione

1. Cor: 15. v. 45. 47. Ipsum itaq; lib Sap. c. 10 v. 1. vocat *πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου*, primo formatum patrem mundi, *μόνον κληθέντα*, qui solus est creatus, & Philo loc: cit: primum terrigenam. 2. Cum Subjecto, cui quidem erat imputanda Christi justitia, & imputata fuisset, si in tempore gratiæ fide Christum apprehendisset, vel apprehenderet, & Subjecto, cui in tempore gratiæ imputatur. Illud sunt impenitentes sive increduli, qui mundi vanitates habent in delitiis, & voluptatis fraude sive blanditiis inducti parùm, vel nihil curant, quod filius Dei sanguine suo toti humano generi acquisivit: Hoc verò sunt omnes credentes, qui vel Christo ita adherent, ut sese ab illo separari non patiantur, vel ad tempus in tempore gratiæ Christo sunt insiti; ut infantibus imputatur justitia Christi, quando adoptionem filiorum nanciscuntur per lavacrum regenerationis, quando verò multi illorum crescente ætate infidiosis mundi blandimentis capti se dedunt illecebris vitiorum, & promissi Christo in baptismo dati immemores, juxta carnem ambulat & peccato serviunt, Christi justitia ipsis non imputatur, neq; imputabitur nisi per salutarem poenitentiam ad ipsum revertantur. Nam si justus confusus justitiæ suæ fecerit iniquitatem omnia justè facta ipsius non memorabuntur, sed in iniquitate ille sua, quam facit morietur, Ezech: 33. v. 13.

§. 2. Imputatio igitur mortis CHRISTI, vel justitiæ CHRISTI non est universalis, sed restringitur ad illos, qui fide salvificâ CHRISTUM apprehendunt. Conceditur quidem, CHRISTUM susceptum esse in locum omnium hominum, & pro omnibus hominibus poenam mortis sustinuisse. Nam ipse peccata mundi sustulit Johan: 1. v. 29. & carnem suam tradidit pro mundi vita Johan: 6. v. 51. Ipsius sanguis propitiatio est pro totius mundi

mundi peccatis, 1. Johan: 2. v. 2. Ipse est verus Servator mundi, Johan: 4. v. 42. Inde autem non sequitur, quod illius mors vel justitia omnibus hominibus indifferenter sit imputata. Nam Deus dilexit mundum, eiq; filium suum unigenitū dedit, ut omnes qui credunt, habeant vitam æternam Joh: 3. v. 16. Unde Justitia DEI per fidem Jesu Christi venit in omnes & super omnes, qui credunt in eum, Rom: 3. v. 22. Super quos igitur non venit justitia Dei per fidem Jesu Christi, illis quoq; Christi mors non imputatur. Nam credentes sunt Christi membra, & corpus aliquod mysticum, cujus caput est Christus, 1. Cor: 12. v. 12. Coloss: 1. v. 18. Hi cum B. Luthero ex Comment: in Epist: ad Gal: cap. 2. dicunt: *Quemadmodum attinet ad justificationem, oportet Christum, & me esse conjunctissimos, ut ipse in me vivat, & ego in illo. Quia verò in me vivit, ideo quicquid est in me gratia, justitia, vita, pacis, & salutis est ipsius Christi.* Quemadmodum igitur Subjectum, quod cum Christo mysticè. Spiritualiter vel gratiosè unitur, non sunt omnes homines (pauci enim verbum Dei seriò recipiunt, eiq; sincerè obtemperant; Multi verò verbum contemnunt, neq; in regiis nuptiis volunt comparere). Ità quoq; Subjectum, cui justitia Christi imputatur, non sunt omnes homines: quomodo enim illis potest imputari justitia Christi, qui cum illo spiritualiter non sunt uniti, qui verbum Dei contemnunt, & persequuntur, qui audito verbo corda sua contra illud obfirmant, qui Spiritui Sancto resistunt, qui in peccatis absq; pœnitentiâ obstinatè perseverant, neq; in Christum verè credunt: externâ saltè specie pietatem præ se ferunt, aut extra Christum aliam justitiâ, & salutis viam quærunt. Nam si quis Spiritum Christi non habet non est ejus, Rom: 8. v. 9. quare Apostolus Rom: 3. v. 6. distingvit inter illos homines, qui sunt beati propter imputationem justitiæ absq; operibus & non imputationem peccatorum; & illos, qui non sunt beati propter imputationem peccatorum & non imputationem justitiæ absq; operibus, quæ est justitia fidei vel justitia Christi. Sicuti itaq; non omnes homines sunt beati, ita quoq; Subjectum, cui justitia Christi imputatur, omnes homines esse nequeunt.

60   **DISPUT. III. ex v. 12. CAP. 5. EP. AD ROM.**

§. 3. Tu verò probas Antecedens Disput. 2. §. 14. propositum: putà quod Christus imputatus sit omnibus hominibus, & ità argumentaris: Christus similis est Adamo,

E. Christus imputatus est omnibus hominibus.

Antecedens probas ex versu 14. cap. 5. ad Romanos. Ubi Adamus dicitur typus illius, qui futurus erat. Quam ob causam dicis part: 1. System: Theol: lib. 5. cap. 3. pag. 249. *Typi fuere sibi invicem Christus & Adamus vel potius anti typi, & per dissimilitudinem similes. Similes quatenus una eademq; imputationis ratio Christi & Adami. Per dissimilitudinem quatenus Christus imputatus fuit propter justitiam, Adamus autem propter peccatum, justitia verò & peccatum dissimilia sunt; & diversa omninò abeunt.*

Consequens probas ex versu 12. & 18. ejusdem capituli. Scribis igitur Exerc: cap. 21. pag. 45. *Quemadmodum per illum primum Adamum peccatum, quod erat ex transgressione legis Dei intravit in mundum, & per peccatum mors; ità etiam per hunc secundum Adamum absolutio de peccato illo intravit in mundum, ac per illam absolutionem vita.* Quomodo autem peccatum in mundum intraverit explicas part: 1. System: Theol: lib. 5. cap. 6. pag. 271. dicens: *Præcipuus verò finis fuit Christus mysterii illius, quo peccatum Adami imputatum est omnibus hominibus: nimirum ut iisdem justitia Christi, que mors Christi est imputaretur.* Et Exerc: cap. 24. pag. 50. *Christi obsequium, quo vicem Adami pensavit, imputatum fuit omnibus hominibus præteritis, presentibus & futuris.* Priusquam verò respondemus, necesse erit, ut nobis declares, quidnam intelligatur per illam imputationem, quâ Christi justitia dicitur imputata omnibus hominibus. Exercit: cap. 1. pag. 2. dicis: *Imputationem Christi esse absolutionem de peccato illo Adamico, que justitia vel justificatio appellatur, & intravit in mundum per unum hominem Deum, qui legi divine paruit, & piacularis factus est ob culpam illius hominis peccatoris.* Ità verò Paulus Apostolus non docet. Ille 1. distinguit inter imputationem secundum debitum, & imputationem secundum gratiam, de priori dicit Rom: 4. v. 4. *Ei qui operatur merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum.* De posteriori v. 5. *Ei qui credit in eum,*
qui

qui justificat impium imputatur fides sua ad justitiam. Illa ad mercedem respectum habet, hæc verò illam non respicit, diciturq; propterea imputatio fidei v. 3. 5. quæ distinctio probè notanda est, quando quaritur, quanam sit formalis justificationis nostræ causa. Tum enim responderetur, quod forma justificationis veræ consistat in remissione & ablatione peccatorum, atque imputatione justitiæ Christi non essentialis, sed quam suâ obedientiâ nobis acquisivir.

2. Dicit v. 6. 7. quod imputatio secundum gratiam vel imputatio fidei sit imputatio justitiæ sine operibus, remissio iniquitatum, oblectio peccatorum, & non imputatio peccati. Dicitur autem imputatio secundum gratiam vel gratuita, quia gratis justificamur per illius gratiam, per redemptionem, quæ est in CHRISTO JESU Rom: 3. v. 23. Igitur hæc nostra imputatio non est imaginarius λογισμός, vel humani animi imaginatio, quæ frivola esse potest: sed sedem & fundamentum habet in mente ac voluntate divina, quæ est summum rerum omnium principium. Deinde respectum habet sive ἕκτιν ad satisfactionem & obedientiam Christi mediatoris, quæ justitiæ Dei est undiquaq; satisfactum. Præterea nec ullus alius dari potest justitiæ modus, qui in hominibus justificandis locum obtinere queat, uti rectè docet Hutterus Disput. II. in Augustan: Confessi. theol. 134. f. & Mentzerus in sua Exegesi pag. 177. ubi dicit: *Hanc imputationem esse efficacem relationem Dei ex gratuita misericordia Dei propter Christum credentibus peccata non imputantis, sed imputantis illis justitiam nempe Christi obedientiam, quam pro ipsis præstitit divina legi.*

§. 4. Talis est fidei nostræ vel justitiæ Christi imputatio. Tua verò imputatio est imaginarius λογισμός & frivola humani animi imaginatio. Nostra uti diximus sedem & fundamentum habet in mente & voluntate Dei, tua saltem objective est in tuo intellectu, quemadmodum in illo sunt tui Præ-Adamitæ. Nam ubinam in Scriptura sacra dicitur, quod imputatio Christi sit absolutio de peccato illo Adamico? Annon imputatio justitiæ Christi in credentibus est absolutio ab omni peccato, sive illud sit originale si-

ve actuale? Nam sanguis Jesu Christi filii Dei emundat nos non ab uno peccato, sed ab omni peccato. Non enim, sicuti per unum, qui peccaverat, peccatum in mundum introiit; ita quoque donum. Nam judicium quidem ex uno delicto ad condemnationem, donum autem ex multis delictis ad justificationem Roman: cap. 5. v. 16. Notum igitur sit vobis inquit Apostolus Act: c. 13. v. 38. Fratres quod per hunc vobis, remissio peccatorum annuntiatur, & ab omnibus, a quibus non potuistis per legem mortis justificari. Ubinam verò legitur, quod absolutio de peccato Adamica per secundum Adamum putà Christum intraverit in mundum, id est, omnibus hominibus imputata? Profecto tu confundis salutis humanæ acquisitionem cum ipsa absoluteione. Non enim omnes justificantur vel à peccatis absolvuntur, plerique enim sunt servi peccati, & juxta carnem ambulant. Non itaque licebat argumentari à Subjecto, cui acquisita est justitia Christi ad Subjectum, cui illa imputatur. Hoc enim comprehendit solos credentes. Illud verò spectat ad omnes homines nemine excepto. Sed cur nullam facis mentionem fidei in definitione imputationis justitiæ Christi? Annon hic rursus later anguis in herba? Nam si dicis imputationem justitiæ Christi nec esse, nec fieri posse absque fide, salvificum illa nequit esse universalis, & sic destruitur tua hypothesis, quæ dicis justitiam Christi imputatam esse omnibus hominibus presentibus, præteritis & futuris. Mirum autem est, quod fidei salvificæ adeo hic sis oblitus, cum toties scriptura dicat hominem fide justificari, & à peccatis absolvi: omnesque Prophetæ, uti Petrus testatur Act: 10. v. 43. Christo testimonium perhibeant, quod remissionem peccatorum accipiat per nomen ejus, quisquis crediderit in eum. Concluserit enim Scriptura omnia sub peccatum, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus Galat: 3. v. 21. Nam fide Pacem habemus apud Deum, fide admittimur ad Dei gratiam Roman: 5. v. 1. 2. Quæ divinâ pace semeripfos indignos reddunt per incredulitatem filii hujus sæculi, cum sit impossibile Deo absque fide placere Hebr: 11. v. 6. Placet autem homo Deo, non per fidem alterius, sed per suam fidem. Nam justus fide sua

vivit

vivit Roman: i. v. 17. ei, qui non operatur, sed credit in eum, qui iustificat impium, imputatur fides sua ad iustitiam, cap. 4. v. 4. sua autem dicitur, non quasi illam haberet per suas vires; (vobis enim donatum est, inquit Paulus Phil: i. v. 29. ut in Christum credatis, & cap. 2. v. 13. DEUS est, qui agit in vobis, & ut velitis & ut efficiatis pro bono animi proposito) sed quia illam habet in corde suo per operationem Spiritus Sancti. Nam conversionem hominis & fidem salvificam operatur Spiritus Sanctus non verò sine mediis, sed ad eam efficiendam uti solet prædicatione, & auscultatione, verbi divini sicut scriptum est: Evangelium est potentia Dei ad salutem omni credenti Rom: i. v. 15 & fides est ex auditu verbi Dei Rom: 10. v. 17. Huic verbo adest præsens Spiritus Sanctus, & corda hominum aperit, ut sicut Lydia in Actis Apostolicis diligenter attendant, & ita convertantur solâ gratiâ & virtute Spiritus Sancti, cuius unius & solius opus est hominis conversio. Mirum quoque est, quod scribis: *Justitiam Christi vel obsequium Christi imputatum esse hominibus insciis.* Annon Esaias Propheta dicit cap. 53. Notitia ejus justificabis multos? Quid autem est notitia Christi nisi nosse beneficia Christi, & promissiones, quas per Evangelium sparsit in mundum? Quorsum opus esset Baptismo, prædicatione & auditu verbi divini? Cur Spiritus Sanctus testaretur unâ cum Spiritu nostro, quod simus filii Dei, & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi? Rom: 8. v. 16. 17. quomodo nobis persuasum habere possumus, quod neque mors, neque vita, neque Angeli &c. nos separabunt à dilectione Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro? versu 38. 38. Si insciis obsequium Christi imputaretur.

Sp. 4. Si igitur quæritur, quomodo fiat justitiæ Christi imputatio, ex te quærimus, an non ita sese res habeat, quod homo in peccatis prolapsus debeat Deo non tantum poenam, sed etiam plenam legis observationem; Poenam vero sustinere cum ipsi fuerit intolerabile, & legem perfecte implere impossibile, Christus & poenas peccatorum nostrorum in sese transtulerit, & perfectam legi obedientiam præstiterit: quod etiam obedientia Christi ratione aliâ

non

non possit fieri nostra, quàm imputatione, quàm DEUS non omnibus hominibus, sed in Christum credentibus impletionem legis, & per solutionem poenæ peccatis nostris debita à Christo præstitam imputat, atque nostram esse iudicat, non aliter ac si nosmet ipsi, qui fide Christum apprehendimus, legem implevissemus, & poenas peccatis nostris debitas sustinuissemus. Ita Paulus nos docet, dicens: Si per unius delictum mors regnavit per unum: multo magis illi, qui exuberantiam gratiæ, & doni iustitiæ accipiunt, per vitam regnabunt autore uuo Jesu Christo Roman. 5. v. 17. ubi per vocem λαμβάνοντες, i. e. accipientes non intelligitur indifferenter omnes homines, sed credentes, simulq; ostenditur modus, quo participes illi fiant iustitiæ Christi vel gloriæ, quæ est in Christo. Quando enim DEUS per verbum Evangelii illis offert Christi iustitiam, cum illi operatione Spiritus Sancti per fidem salvificam accipiunt, sibiq; applicant, & suam faciunt totam. Cum enim iustitiæ Christi imputatio & peccatorum remissio sit res promissa, propter Christum. Igitur non potest accipi nisi fide salvificâ, quando erigimur fiducia promissæ misericordiæ propter Christum. Quod ipsum Paulus suâ munit & confirmat disputatione capite quarto ad Romanos. Tu verò Paulum non sequeris, quia doces lib. 5. c. 5. p. 265. quòd virtute mysterii & imputatione mysticâ iustitiæ Christi, vel ipse Christus omnibus hominibus imputetur, quippe in quo ratione imputationis mysticæ peccati sunt omnes homines mortui, quàm ratione putati sunt omnes homines peccavisse in Adamo. Annon hoc est prorsus sepelire fidem salvificam optimum illud Spiritus Sancti donum? Paulus verò contra docet nos habere accessum ad DEUM, hoc est, reconciliationem per Christum, & ut ostenderet quomodo hoc fiat, addit, quòd per fidem habemus accessum. Fide igitur propter Christum nobis imputatur Christi iustitia, & accipitur peccatorum remissio. Non enim possumus iræ divinæ opponere Christi iustitiam, quam nobis acquisivit, nisi per fidem, quòd etiam omnes Prophetæ testati sunt. Huic enim, inquit Petrus Actor. 10. v. 43. omnes Prophetæ testimonium perhibent, quòd remissionem peccatorum accepturus sit

per

per nomen ejus, quisquis crediderit in eum. *Gmculare inqve, inquit Augustinus lib. de prædestinatione & gratia cap. 14. p. 642. O quicumqve illuminatus es, & gratiam quam non mereris agnosce, Dic quicumqve ab originali contagio lavacro gratiæ te gratularis ablutum: misericors & miserator Dominus & multa misericordiæ, non secundum peccata nostra fecit nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.*

§. 6. Quibus expositis respondemus ad argumentum th. 3. propos. quòd committas Ignoracionem Elenchi. Nam Apostolus e. 5. v. 12. 18. respondet ad quæstionem, utrum Christus pro omnibus hominibus sit mortuus, sive illi in tempore gratiæ justificentur, sive in illo non justificentur. Non autem agit in hoc capite de imputatione justitiæ fidei, & non imputatione peccati; (de ea egerat capite præcedente) sed de imputationis justitiæ Christi, & non imputationis peccati effectu, qui est pax erga DEUM, quam habent justificati ex fide per Dominum nostrum Jesum C. per quem admittuntur ad DEI gratiam, quod probat v. 6. Nam Christus, inquit, cum adhuc essemus infirmi, id est, nullas vires haberemus, per quas ad DEUM admitteremur juxta temporis rationem pro impiis mortuus est. Ubi, eum objici poterat, quòd (cum 1. pro impio nemo moriatur, Christus pro impiis non sit mortuus, 2. Paulus dicat: Christum esse mortuum pro justificatis, quando adhuc fuerunt peccatores, infirmi, & impii) ipse non sit mortuus pro omnibus impiis, sed saltem pro illis, qui in tempore gratiæ justificantur, respondet ad prius v. 8. 9. 10. 11. ad posterius v. 12. 18. Sicuti illud ostendit totius capituli analysi. Vero itaque minimè est consentaneum, Apostolum hic docere, quòd Adami transgressio per imputationem mysticam in omnes homines transferret, & Christi mors per similem imputationem quoque imputata sit omnibus hominibus. Quo modo enim Adamus fuerit typus Christi, & quo modo non fuerit Christi typus, ipse Apostolus satis dilucidè exponit, quando oblatulis sive objectionibus, quæ circa Protasin & Apodosin moveri poterant, per Arsin remotis tandem concludit v. 18. Itaque sicuti per unius delictum pec-

catum introiit in omnes homines ad condemnationem; Ità per unius iustitiam donum exuberavit in omnes homines ad justificationem vitæ. Antecedens igitur putà Christus similis est Adamo concedimus. Probationem autem tuam quam §. 3. proposuimus concedere nequimus. Nam quod Apostolus dicit per thesin, tu confundis cum eo, quod dicit per Arsin. Per thesin dicit, quòd Adam sit typus Christi & illi similis Christus. Nam quemadmodum ipse aditum patefecit per inobedientiam omnibus hominibus, ut peccatum in illos introierit ad condemnationem, ità Christus omnibus hominibus aditum patefecit per suam iustitiam, ut exuberaret in illos ad justificationem vitæ v. 18. Per Arsin dicit, quòd non sit typus Christi, neque Christus illi similis, quia peccatum, quod per Adami inobedientiam in mundum introiit non est, ut donum, quod in omnes homines exuberat v. 15. neque sicut per unum, qui peccaverat, peccatum in mundum introiit, ità & donum exuberat in omnes homines, iudicium enim ex uno delicto ad condemnationem, donum autem ex multis, id est, omnibus delictis ad justificationem v. 16.

§. 7. Falsissimum itaque est, quòd Adamus & Christus sibi invicem sint similes, quatenus una eademque fuit imputationis ratio. Nam de huiusmodi similitudine, ne verbum habetur in toto capite, imò in tota Scriptura sacra. Nam v. 12. agitur de propagatione peccati originalis, qua unicuique homini per carnalem generationem suam adhæret peccatum originale, & v. 17. distinguitur inter doni acquisitionem & applicationem. Negatur autem quòd hæc sit universalis. Nam qui exuberantiam doni non respuunt, sed accipiunt, sibi que per fidem applicant, illi sunt iustificati & per vitam regnabunt autore uno Jesu Christo. Cum igitur applicatio sive acceptio doni semper conjuncta sit cum imputatione iustitiæ Christi, & non imputatione peccati; acquisitio autem apud plerosque beneficia Christi respicientes sit absque acceptione & applicatione, quæ fit per fidem salvificam, imputationis tux mysticæ ratio, hic nullum invenit locum, & est frivola hominis mortalis imaginatio. Noli itaque probare consequens & dicere.

Quemad-

Quemadmodum per illum primum Adamum peccatum, quod erit ex transgressione legis DEI, intravit in mundum, & per peccatum mors, ita etiam per hunc secundum Adamum absolutio de peccato illo intravit in mundum. Falsum enim id quod probas, falsa quoque ipsa probatio. Nam 1. per peccatum, quod ex transgressione legis DEI in mundum introiit, intelligis nudam inobedientiam Adami, & dicis, illam in omnes homines introiisse per imputationem sine peccati originalis propagatione, quod verò, uti probavimus, ab Apostoli mente & sententia est alienum. 2. Confundis acquisitionem absolutionis cum ipsa absolutione & justificatione. Apostolus enim hoc loco non dicit: quòd omnes homines de peccato absolvantur & justificentur, sed quòd omnibus hominibus per Christum donum sit acquisitum, non verò absolutè sed ut mediis, ad id à DEO ordinatis, adhibitis à peccato purgentur & justificentur. Quæ media cum à plerisque negligantur, absolutio de peccato fit particularis. 3. Restringis absolutionem de peccato ad peccatum, quod per Adamum in mundum introiit, quod v. 16. ipse Apostolus refutat. Nam iudicium quidem, inquit, ex uno delicto ad condemnationem, donum autem ex multis delictis ad justificationem.

§ 8. Hactenus egimus de antecedente, putà Christus imputatus est omnibus hominibus. Nunc pergimus ad consequens quod est E. Adamus imputatus est omnibus hominibus. Proponis autem illud sicuti antecedens variis modis. Parte 1. Syst. Theol. c. 2. p. 247 scribis: *Imputatum fuit peccatum Adami omnibus hominibus* p. 248. *Imputatus fuit Adamus peccator hominibus, ut eisdem imputaretur Christus mortuus* p. 249. *Imputari debuit Adamus hominibus, non naturà, sed purà putà divini illius mysterij dispensatione.* p. 250. *Adamus imputatus fuit propter peccatum.* *Imputata fuit omnibus hominibus peccati noxa.* p. 254. *Peccatum Adami nihil addidit naturæ hominum peccatrici, præter merum reatum.* c. 4. p. 257. *Factum fuit peccatum Adami, peccatum omnium hominū imputatione & fictione eadem mysterij, quæ intellecti sunt omnes homines, quot quot sunt, & quot quot erunt, fructum ipsum interminatæ arboris, propriis manibus decerpisse, momento*

K 2

eodem,

eodem, quo Adamus illum rapuit, nec non voravisse eundem omnes, momento eodem, quo Adamus illum gluxit. p. 262. Ex violata lege ab Adamo prodit imputatio legalis reatus Adamici, que pervasit in omnes alios homines. c. 5. p. 264. Homo ille, per quem peccatum intravit in mundum non dubio Adamus est, cujus peccatum, peccatum est totius mundi, peccatum. inquam, quod ex transgressione legis toti mundo imputatum est. c. 8. p. 284. Peccatum Adami imputatum fuit omnibus hominibus, & Adami coetaneis, & natis ante Adamum à temporibus aternis, & illis, qui post Adamum nati sunt, nec non in finem usque seculorum nascentur, damnandosq; pariter temporum homines omnium, unum Adami peccatum prestitit. p. 285. Imputatum autem fuisse alterum peccatum Adami hominibus omnibus pro comperto est.

§. 9. Hic rursus quæritur, An Consequens, E. Adamus imputatus est omnibus hominibus, sit Enunciatio figurata vel propria. Si respondebis quod sit propria, cur illam resolvis part. 1. Syst. c. 2. p. 247. Imputatum fuit peccatum Adami, omnibus hominibus. p. 248. Imputatus fuit Adamus peccator omnibus hominibus. p. 250. Imputatus fuit omnibus hominibus Adami noxa. p. 254. Peccatum Adami nihil addidit natura hominum peccatrici, præter merum reatum. p. 284. Peccatum Adami fuit imputatum omnibus hominibus, & Adami coetaneis, & natis ante Adamum à temporibus aternis, & illis, qui post Adamum nati sunt, nec non in finem usque seculorum nascentur, damnandosq; pariter temporum homines omnium, unum Adami peccatum prestitit. p. 285. Imputatum autem fuisse alterum peccatum Adami hominibus omnibus pro comperto est. An existimas, quod Adamus, Adamus peccator, Peccatum Adami, Adami noxa, reatus peccati Adamici, alterum Adami peccatum, sint unum & idem. Quod cum dici nequeat. Fieri non potest, ut in unâ eademq; quæstione, Subjectum sit Adamus, Adamus peccator, Adami peccatum, reatus peccati Adamici, alterum peccatum Adami. Nam Adamus est Substantia & Ens per se, Adamus peccator est Ens per accidens. Peccatum est accidens & causa reatus. Reatus est accidens & effectus peccati. Alterum Adami peccatum dicitur cum respectu. Si igitur in unâ eademq; Enuntiatione Subjectum non potest esse Substantia, Ens per se, Ens

se, Ens per accidens, Accidens indeterminatum, causa, effectus causa, & accidens determinatum, quomodo Enuntiationes tuæ s. præcedenti propositæ possunt esse veræ? Ut autem responderi possit ad certam quæstionem Status controversiæ rectè est formandus. Non autem quæritur, An Adamus omnibus hominibus sit imputatus. Vel Adamus peccator imputatus sit omnibus hominibus. Vel an alterum peccatum Adami imputatum sit omnibus hominibus? Sed an idem numero peccatum quod Adamus in Paradyso commisit legem divinam transgrediendo, per nudam imputationem sit omnium hominum peccatum originale. Hoc nos negamus: Tu verò affirmas, & ita argumentaris.

Adamus similis est Christo.

E. Adamus imputatus est omnibus hominibus.

Respondemus quòd Consequens debeat esse. E. Idem numero peccatum, quòd Adamus in Paradyso legem divinam transgrediendo commisit per nudam imputationem factum est peccatum originale omnium hominum. Tu verò probas 1. Antecedens, 2. Consequens.

§. 10. Antecedens probas part. 1. Syft. Theol. l. 5. c. 3. p. 249. ubi dicis, quòd *typi fuere sibi invicem Christus & Adamus vel potius Antitypi*. Conseq. probas Exerc. c. 1. p. 2. ubi perpetuam antichresin vigere, dicis, inter Adamum & Christum, & Exerc. c. 8. p. 19. ubi doces, quòd convertatur reciprocatio imputationis ex peccato Adami cum imputatione absolutionis in Christo, scribis itaque c. 24. p. 49. *Adamus mysticam induit personam mundi totius & omnium hominum. Cui Adamo tanquam Syndico, & defensori rerum omnium creaturarum significata Lex Dei, censeretur significat a toti mundo & omnibus hominibus. Quam legem si violaret nomine illo, quod proferebat, & quo referebat creationem universam, imputaretur illi homini & omnibus hominibus, & toti mundo.* Part. 1. Syft. l. 5. c. 4. p. 256. *Deus occulta quadam ratione, & mirabili mysterio hominibus omnibus imputavit, quod unus homo peccavit, quodq; universa naturæ generis humani in uno homine extitit; non verè & propriè sed mysticè, & quadam veluti juris fictione.* pag. 257. *Factum fuit peccatum Adami peccatum omnium hominum imputatione & jurisfictione.*

fitione. Sed quænam est hæc probatio? Nam si quæritur, quomodo probetur, quod Christus imputatus sit omnibus hominibus, respondes, quia Adamus est imputatus omnibus hominibus. Si porro quæritur, quomodo probetur, quod Adamus imputatus sit omnibus hominibus, respondes, quia Christus imputatus est omnibus hominibus. An ita licitum erat argumentari ex nudâ & falsissima hypothesi, quæ præsupponis tanquam certissimum & infallibile nobisq; & Scripturæ Sacræ non incognitum: Christum imputatum esse omnibus hominibus, & Adamum imputatum esse omnibus. Annon turpe est ita principium petere, & sine principio certare, absurdamq; sententiam velle defendere. Noli secundum proprii ingenii intelligentiam incorruptam Dei veritatem adulterare & venenosa tua virgulta fructibus Ecclesiæ orthodoxæ inferere. Extiterunt quidem per plures, qui cœlestium verborum simplicitatem, pro voluntatis suæ sensu aliter interpretati sunt, quam verborum virtus postularat. Tantum autem sibi nemo tribuit. Annon ad legem & testimonia omnia debebant referri? Nam ex autoritate Scripturæ est maximè proprium Theologiæ, eo quod principia ejus ex revelatione habentur, ut credatur auctoritati eorum, quibus revelatio facta est. Innititur enim fides non solum revelationi Prophetis & Apostolis factæ. Tuam itaque revelationem, quippe quæ in Scripturis Prophetarum & Apostolorum non est fundata, quis non rejiceret? Sunt quidem in Scripturis divinis, quæ possunt trahi ad eum sensum, quem sibi unusquisque sponte præsumpsit, sed fieri id non oportebat. Quicquid enim incorrupta Dei veritas loquitur, incorruptum maneat testimonium necesse est. Ne itaque nimium tribuas tuis hypothesibus, imitari incipias eum, qui quotidie ad Deum ita ingemiscebat: Domine da mihi nosse te & me.

§. II. Sed forsitan respondebis, quod non sine Scripturâ loquaris, tuaq; sententia de imputatione peccati Adamici satis probetur cap 5. Epist. ad Rom. Videamus igitur tuas probationes. Quod autem Adamus similis sit Christo, probas, quia typi sibi invicem fuere Christus & Adamus, si itaque conceditur, Christum
similem

similem esse Adamo, concedendum quoque erit Adamum similem esse Christo. Sed quomodo probabis, quod 1. Christus sit typus Adami? Apostolus illud non dicit. Ipse docet, quod Adamus sit typus Christi v. 14. Si igitur de Adamo dicitur quod sit typus Christi, quomodo de Christo dici potest, quod ipse sit typus Adami. Sicut enim de correlato non dicitur quod sit relatum, ita quoque de Christo dici non debebat, quod sit typus Adami, quia Apostolus expressè dicit, quod Adamus sit typus Christi. **E**. Adamus similis sit Christo. Conceditur quidem quod 2. typus hoc loco denotet similitudinem, quæ est inter Adamum & Christum, sicut illud docet comparatio, quam instituit Apostolus v. 12. & 18. inter Adamum & Christum. Non autem probabis Apostolum dicere, quod Adamus similis sit Christo, quia (a) Adamus est typus, typus autem non est id, quod alicui dicitur esse simile, sed cui aliquid est simile. (b) Adamus est in Protasi, Christus verò est in Apodosi, quod ostendunt v. 12. 18. Quemadmodum igitur Sol non dicitur similis Christo, Luna similis Ecclesiæ, Flos similis Homini, Semen simile Verbo Dei &c. Sed Christus similis Soli, Ecclesia similis Lunæ, Homo similis Flori, Verbum Dei simile Semini, quia Sol, Luna, Flos, Semen sunt in Protasi, Christus verò, Ecclesia, Homo, Verbum Dei sunt in Apodosi, ita quoque Adamus hoc loco non Christo dicitur esse similis, sed Christus similis esse dicitur Adamo. Falsum igitur est, quod Adamus & Christus sibi invicem typi fuerit vel potius antitypi.

§. 12. Quod probationem Consequentis attinet, nunquam probabis, quod (1) perpetua Antithesis sit inter Adamum & Christum. Si enim similia conveniunt in uno tertio, quo modo hinc potest esse perpetua Antithesis. Annon Paulus dicit, Quemadmodum per unius delictum peccatum introit in mundum sive in omnes homines ad condemnationem, ita & per unius justitiam donum exuberat in omnes homines ad justificationem vitæ? Quæ similitudo ostendit, quod Adamus & Christus conveniant in uno tertio, quod sunt omnes homines. Nam ab Adamo propagatur natura rea, vitiosa & morti obnoxia in omnes homines carnali generatione.

neratione. A Christo verò acquiritur donum sive reconciliatio omnibus, qui propter transgressionem Adami in peccatis nascuntur, vel rei sunt, & peccatum originis habent. Hæc autem reconciliatio non propagatur generatione carnali, sed fide accipitur sicut scriptum Joh. 1, 12. dedit eis potestatem filios Dei fieri his, qui credunt in nomen ipsius. Si igitur peccatum originale est universale, & poena peccati originalis universalis, sequitur beneficia Christi esse universalia. *Nam per delictum Adæ, inquit Origenes super h. l. velut aditus quidam datus est, quo in omnes homines vel peccatum vel mors peccati vel condemnatio perveniret. E contrario Ergo Christus aditum justificationis aperuit. Et Autor commentariorum in Ep. Pauli. Quomodo Adam unus peccavit in omnibus, ita unus Christus filius Dei peccatum vicit in omnibus.* Consistit itaque similitudo quæ est inter Adamum & Christum h. l. in latitudine Subjecti, in quod per Adamum peccatum originale est propagatum, & cui Christus meruit reconciliationem, vel pro quo Christus mortuus est. Quod etiam docet Scopus vel dispositio ipsius textus. Et testatur Augustinus super h. l. ita scribens: *Post explicatas autem has differentias redit Apostolus ad formam unde caperat, cujus ordinem suspenderit, cum diceret: Sicut enim per unum hominem peccatum intravit in mundum & per peccatum mors: ad quod nunc redit, cum dicit. Itaque sicut per unius delictum in omnes ad condemnationem; ita per unius justificationem in omnes homines ad justificationem vita. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi. Ita & per unius obedientiam justi constituti sunt multi. Hæc est forma futuri Adam, de qua superius loqui caperat, & ejus aliquas differentias interponens distulerat ordinem, ad quem nunc redeundo conclusit dicens: Itaque sicut per unius delictum in omnes homines & cetera.*

(2) Convertatur reciprocatio imputationis ex peccato Adami cum imputatione absolutionis in Christo, quia probavimus, quod (a) imputatio justitiæ Christi non sit universalis, sed particularis, quia Subjectum, cui Justitia Christi imputatur sunt credentes, qui non sunt omnes homines, sed illi duntaxat, qui per fidem salvificam Christo sunt infiti. Quod etiam docet August. lib. 1. de peccatorum

catorum meritis c. 28. p. 837. *Nec ita dictum est omnes velut quicumque nascuntur in carne peccati, iidem ipsi omnes mundari intelligantur per carnem similem carni peccati. Non enim omnium est fides. Nam qui non operatur, sed credit in eum, qui justificat impium imputatur fides sua ad justitiam Rom. 4, 5.* (B) Peccatum originale non introierit in mundum, id est, in omnes homines per nudam imputationem transgressionis vel in obedientiæ Adami, quod rectè declarat Egid. Hunnius q. q. ad Genes. 3. p. 100. *An autem posteri nihilominus damnati fuissent propter illicitum esum seu transgressionem Ade, si maxime in ipsos vitium peccati non fuisset propagatum? Nequaquam. Nam reatus peccati in persona, qua censetur rea vitium proprium infallibiliter præsupponit. Est enim hæc certissima sententia præsertim æterna damnationis respectu, quod filius non portet iniquitatem Patris sui Ezech. 18. Si nimirum filius vitio proprio peccati careat. Aliàs si dicas, posteris Ade, si maxime ratione natura sue essent puri, nihilominus ideo damnationi obnoxios esse, quia sunt posteri illius lapsi Adami: tum ad ipsum Christum reatus transgressionis Ade pertineret. Nam Christus ab Adamo descendit, ejusq. secundum carnem filius est, sicut Luc. 3. Genealogia Christi retrò ad Adamum dicitur. Quare falsum est, quod similitudo illa, quâ Christus similis est Adamo consistat in mysterio imputationis. Quod enim non est, per illud quoque Adamus non potest dici typus Christi.*

§. 13. *Hactenus egimus de primo modo, quo peccatum in mundum non introiit, sequitur secundus modus, qui est Pelagianorum. De horum sententia scribit Augustinus tom. 7. part. 2. lib. 2. contra Pelag. & Cœlest. c. 14. Quid enim ad rem de qua nunc agimus pertinet, quod discipulis suis respondet, Ideo se illa objecta damnasse, quia & ipse dicit, non tantum primo homini. Sed etiam humano generi illud obfuisse peccatum non propagatione sed exemplo, id est, non quòd ex illo traxerint aliquod vitium, qui ex illo propagati sunt, sed quòd eum primum peccantem imitati sunt omnes, qui postea peccaverunt. Hic verò Pelagianorum modus convenit hujus Enuntiationis: Per unum hominem peccatum introiit in mundum, neque integro prædicato, neque ejus parti puræ Subjecto, in quod introiit, neque subse-*

L

quentibus

quentibus Enuntiacionibus, neque aliis Scripturæ dictis, neque sanctorum Patrum & orthodoxorum Theologorum fidei. *Prædicato* non convenit, quia aliud est: per unum hominem in mundum introire, & aliud est hominis peccantis exemplum imitari, quod August. ex ipso contextu declarat lib. 1. de peccatorum meritis c. 11. 12. p. 812. *Verum illud diligentius intuece, quod ait, ob unius delictum multos mortuos, cur enim ob unius illius, & non potius ob delicta sua propria, si hoc loco intelligenda est imitatio, non propagatio? Sed attende quod sequitur, Et non sicut per unum peccantem, ita est & donum. Nam iudicium quidem ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. Nunc dicant, ubi locum habeat in his verbis imitatio. Ex uno, inquit, in condemnationem: quò uno nisi delicto? Hoc enim explanat cum adjungit: Gratia autem ex multis delictis in justificationem, cur ergò iudicium ex uno delicto in condemnationem, gratia verò ex multis delictis in justificationem? Nonne si nullum est originale delictum, non solum ad justificationem gratia, sed etiam iudicium ad condemnationem ex multis delictis homines ducit? Neque enim gratia multa delicta donat, & non etiam iudicium multa delicta condemnat. Aut si propterea ex uno delicto in condemnationem ducuntur, quia omnia delicta, quæ condemnantur, ex illius unius imitatione commissa sunt, eadem causa est, cur ex uno delicto etiam ad justificationem duci intelligantur, quia omnia delicta, quæ justificantur remittuntur, ex illius unius imitatione commissa sunt. Sed hoc videlicet non intelligebat Apostolus, cum dicebat, iudicium quidem ex uno delicto in condemnationem, gratia verò ex multis delictis in justificationem? Imò verò nos intelligamus Apostolum, & videamus idè dictum iudicium ex uno delicto in condemnationem, quia sufficeret ad condemnationem, etiamsi non esset in hominibus nisi originale peccatum. Quamvis enim condemnatio gravior sit eorum, qui originali decreto etiam propria conjunxerunt, & tantò singulari gravior quantum gravior quisque peccavit, tamen etiam illud solum, quod originaliter tractum est, non tantum à Regno Dei separat, quò parvulos sine accepta Christi gratia defunctos intrare non posse, illi ipsi etiam consententur verum, & à salute ac vita aeterna facit alienos, quæ nulla alia esse potest præter regnum Dei quò sola Christi Societas introducit. Ac
per*

per hoc ab Adamo in quo omnes peccavimus non omnia nostra peccata sed tantum originale inducimus: à Christo verò in quo omnes justificamur non illius tantum originalis, sed etiam ceterorum quæ ipsi addidimus peccatorum remissionem consequimur. Nam iudicium quidem ex uno delicto, si non remittitur, id est, Originali in condemnationem jam potest ducere: gratia verò ex multis delictis remissis, hoc est, non solum illo originali, verum etiam omnibus ceteris ad justificationem perducit.

§. 14. Subjecto, in quod introiit non convenit, quia illud non sunt quidam homines, sed mundus, id est, omnes homines, ubi nemo excipitur nisi Dominus noster Jesus Christus, quod August. declarat lib. 2. de peccatorum meritis c. 29 p. 877. 878. Quia cum ita sint, ex quo per unum hominem peccatum introiit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit usque in finem carnalis generationis, & corruptibilis seculi, cujus filij generant & generantur nullo existente homine, de quo in hac vita veraciter dici possit, quod nullus habeat omnino peccatum, excepto uno Mediatore, qui nos Creatori nostro reconciliat per remissionem peccatorum. Subsequentibus Enuntiatio non convenit, quia 1. effectus peccati originalis est universalis, communis omnibus hominibus, etiam illis, qui per ætatem Adamum ex prælectione peccantem nondum possunt imitari. Nam mors per peccatum in omnes homines pervasit: Ad illos omnes etiam pertinent infantes, Adamum peccantem nondum imitantes, quia illi æquæ sunt homines ac Adamus, illiq; omnes, qui peccant ex *περσιν* q. 2. Omnes peccarunt; Quam circumspiciat, quàm proptiè, quàm sine ambiguitate hoc dictum est: quis itaque diceret, per omnes intelligi, qui Adamum peccantem imitati sunt, quia non omnes, sed quidam Adamum peccantem imitantur? Aliis Scripturæ locis non convenit. Quid enim apertius tot tantisq; testimoniis divinorum eloquiorum, è quibus dilucidissime apparet, peccatum originale per propagationem, non verò per imitationem transmitti ad posteros, nec præter Christi societatem ad vitam salutemq; æternam posse quenquam hominum pervenire, nec divino iudicio posse aliquem injustè damnari. Sed de illis Scripturæ locis in sequentibus.

§. 15. *Sanctorum Patrum & Orthodoxorum Ecclesie Doctorum fidei non convenit. Hi enim peccatum originale unius hominis imitatione in mundum introiisse negant. Si enim Apostolus ait optimè Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis, c. 9. p. 809. Peccatum illud commemorare voluisset, quod in hunc mundum non propagatione, sed imitatione intraverit, ejus Principem non Adam, sed Diabolum diceret, de quo scriptum est, ab initio Diabolus peccat, de quo etiam legitur in libro sapientie: Invidia autem Diaboli mors intravit in orbem terrarum. Non quoniam ista mors à Diabolo venit in omnes homines, non quod ab illo fuerint propagati, sed quod eum fuerint imitati, continuo subjunxit, imitantur autem eum, qui sunt ex parte ejus. Proinde Apostolus, cum illud peccatum ac mortem commemoraret, que ab uno in omnes propagatione transisset, eum Principem posuit, à quo propagatio generis humani sumpsit exordium. Imitantur quidem Adam, quotquot per inobedientiam transgrediuntur mandatum Dei, sed aliud est, quod exemplum est voluntate peccantibus, aliud est, quod origo est cum peccato nascentibus. & lib. 2. de nuptiis & concupisc. ad Valerium c. 37. p. 159. Sed per unum hominem, inquit Apostolus, peccatum in mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransit, in quo omnes peccaverunt. Quod isti si catholicis auribus mentibusq; proponerent, adversus fidem gratiamq; Christi rebelles animos non haberent, neque conarentur inaniter ad suum proprium & hæreticum sensum hæc apostolica verba tam dilucida, & tam manifesta convertere asserentes hoc ideo dictum esse, quod Adam peccaverit primum, in quo de cætero quisquis peccare voluerit, peccandi invenit exemplum, ut peccatum scil. non generatione ab illo uno in omnes homines sed illius unius imitatione haberent. Cum profecto si Apostolus hic imitationem intelligi voluisset, non per unum hominem, sed per Diabolum potius in hunc mundum peccatum intrasset, & per omnes homines pertransisse dixisset. De Diabolo quippe scriptum est Sap. 2. Imitantur autem eum, qui sunt ex parte ipsius, sed ideo per unum hominem dixit, à quo generatio utique hominum capit, ut per generationem doceret esse per omnes originale peccatum. Plura testimonia hæc loco proferamus non est necesse. Nam Pelagianis & Anabaptistis illa hoc loco opponuntur, quorum verò partes tu non agis.*

§. 16. Ter-

§. 16. Tertius modus est, quo peccatum originale per carnalem generationem propagatur, & transmittitur in omnes Adami posteros. Hic modus verus est, & convenit hujus Enuntiationis *Peccatum per unum hominem in mundum introit* 1. Prædicato, 2. Subsequentibus enuntiationibus, 3. aliis Scripturæ dictis, 4. Sanctorum Patrum & orthodoxorum Theologorum testimoniis. Prædicato convenit, quia per unum hominem in mundum introire, est, uti Augustinus illud explicat lib. 2. de peccatorum meritis c. 29. p. 878. *In omnes homines pertransire usque ad finem carnalis hujus generationis & corruptibilis sæculi, cujus filij generant & generantur.* Non itaque unum numero est peccatum originale, sed unum specie, quod pro diversitate Subjectorum multiplicatur, & est formaliter, inhæsitivè & intrinsecè in omnibus hominibus, qui per carnalem generationem nascuntur, & in hunc mundum veniunt. Nam *Omnis* dicit August. lib. 1. de peccatorum meritis c. 28. p. 837. *Pertinentes ad generationem concubæ carnalis, non nascuntur nisi in carne peccati.* Per unum hominem autem putà Adamum remotè & mediatè, proximè verò & immediatè ab unoquoque Parentum nostrorum traducitur & propagatur peccatum. Nam concupiscentia, secundum quod est in Patre, est causa originalis peccati, quod est in filio. Quemadmodum enim Adam, transgressione in Paradiso facta, genuit Filium ad imaginem suam; ità homo peccator per peccatum originale depravatus, non alium generat, quàm hominem corruptum & depravatum. Sicuti igitur generatio est medium, per quod à parentibus nostrum esse habemus; ita unà cum natura (sicuti nostra confessio loquitur) quam Deus etiamnum in hominibus efficit, peccatum originale per carnalem conceptionem & nativitatem à Patre & Matre (ex semine per peccatum corrupto) propagatur, unde Aug. *de concubitu proles nascitur trahens originale peccatum, vitio propagante vitium, Deo creante naturam.* Quemadmodum enim ex radice corrupta germina, & fructus nascuntur pravi & corrupti, ex impuro fonte sordidi promanant rivuli; ex parentibus leprosis liberi generantur leprosi; ità ex primis parentibus peccato corruptis & depravatis nascuntur omnes

posteri per peccatum corrupti & depravati. *Nam una est caro peccati, ait Aug. in qua omnes ad damnationem nascuntur. Qued etiam docet Paulus Apostolus dicens: Et sic mors in omnes homines pervasit; id est, sicuti peccatum in omnes homines introit, ita quoque peccati originalis effectus omnes homines pervasit, pertransiit, & nullum intactum & incorruptum reliquit, quia omnes peccarunt, ubi series orationis videtur postulare, uti Philippus ait super hunc locum, ut ἐφ' ἑ exponatur non de persona, sed pro particula causali connectente sententias: omnes sunt obnoxii morti, quia omnes sunt rei, omnes peccarunt, & destituuntur gloria Dei Roman. 3, 23 omnes peccatum habent. Necessesse autem est hæc intelligi de peccato originali. Nam si tantum propter actualia peccata damnarentur, non posset dici omnes reos esse, omnes peccasse, omnes peccatum habere. De Infantibus enim dici nequit, quod vera delicta actualia habeant, Unde fit consequens, ait Aug. lib. 3. de peccatorum meritis c. 4. p. 889. ut quoniam nihil agitur aliud cum parvuli baptizantur, nisi ut incorporentur Ecclesie, item, Christi corpori membrisq; socientur, manifestum sit, eos ad damnationem nisi hoc eis collatum fuerit, pertinere, non autem damnari possent, si peccatum utique non haberent. Hoc quia illa etas nullum in vita propria contrahere possunt, restat intelligere, vel si hoc nondum possumus saltem credere, trahere parvulos originale peccatum. Quæ igitur erant in futura propagine, & vita unius hominis continebat, quando hi, qui ea propagata portarent, nondum erant; Nunc carnali generatione jam eorum sunt, qui à parentibus peccato corruptis, corrupti & depravati sunt nati.*

§. 17. Aliis Scripturæ dictis convenit. Illa enim luculenter testantur, peccatum originale in omnes homines transmitti & propagari. Naturâ enim sumus filii iræ sicut & reliqui Eph. 2, 3. ubi Apostolus docet, nullam differentiam esse inter gentes & Judæos ratione carnalis generationis, quâ peccatum originale propagatur. Falsum igitur est quod scribis part. 1. Syst. Theol. lib. 2. c. 9. p. 90. *Ephesios gentiles vocavit filios iræ. D. Paulus Ephesiorum 2. & se gentilibus permiscuit gentium Apostolus, quando dixit: Et nos eramus naturâ filij iræ: Gentiles naturâ sunt filij iræ: Sive illos creati-*
onis

anis primæ filios concipimus, quam Deus fastidit, sive eosdem reputamus Judæis oppositos. Nam v. 1. & 2. alloquitur Apostolus gentiles, quales erant Ephesii, ut ipsis ostendat, quod infecti sint peccato originali & actuali. v. 3. convertit sese ad Judæos, ut eos quoque doceat, quod æquè sint contaminati peccato originali & actuali atque gentiles. Nam inter quos, inquit, & nos omnes conversabamur aliquando in concupiscentiis carnis nostræ facientes, quæ carni & menti libebant; & eramus naturæ filii iræ quemadmodum & cæteri. Ubi Apostolus ex effectu probat, quod etiam Judæi omnes naturæ, id est, per carnalem generationem sint filii iræ, id est, rei seipsum damnati. Absit itaque, ut statuamus, solos gentiles hic vocari filios iræ, sive illos creationis primæ filios concipias, sive eosdem reputes Judæis oppositos. Nam sicuti creatio illa prima, nulla est, ita quoque nulla est oppositio gentilium & Judæorum ratione generationis carnalis, quæ omnes in peccatis nascuntur. Quemadmodum enim David sine hyperbole suum deplorabat peccatum & confitebatur: Ecce in iniquitate conceptus sum, & in peccato concepit me mater mea Psal. 51. Itæ omnes homines sive sint gentiles sive Judæi confiteri coguntur sine hyperbole, quod ex immundo semine in utero formati sint Job. 14, 4. Nam quod ex carne natum est, caro est, Joh. 3, 6. Unde cogitatio cordis humani est duntaxat mala omni tempore, & hominis cogitatio mala est ab ipsius pueritia vel infantia, Gen. 6, 5. c. 8, 21. Ubi verba sunt magis illustria in Hebraica lectione: figmentum vel opificium humani cordis, seu fabricatio est mala, id est, massa ipsa cordis corrupta, aut omnes motus seu impetus sunt res malæ, id est, aversa à Deo. De pravitate autem originali agitur hic non absolute, quæ ab ætate parentibus erahitur, sed prout actualibus peccatis indies cumulatis magis magisque crescit. Neque hic excipitur Noah cum suis filiis, nam huic dicebatur post diluvium, quod hominis cogitatio mala esset ab ipsius pueritia. Et si enim in credentibus hoc malum originale non est regnans & vividum; nemo tamen est, in quo illud non habet. Nam omnes peccarunt, & desituuntur gloria Dei Rom. 3. Nisi igitur quis renatus fuerit ex aqua & Spi-
ritu,

ritu, non potest introire in Regnum Dei. Ac per hoc scribit Aug. l. c. Si ambigui aliquid habent verba Apostolica, quibus dicit: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, possuntq; duci transferriq; in aliam sententiam. Nunquid & illud ambiguum est, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu non potest introire in Regnum Dei? Nunquid & illud vocabis nomen ejus Jesum; Ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis illorum? Nunquid etiam illud. Quia non est opus sanis Medicus sed agrotantibus: hoc est, quia non est necessarius Jesus eis, qui non habent peccatum, sed eis, qui salvandi sunt à peccato? Nunquid etiam illud, quia nisi manducaverint homines carnem ejus, hoc est, participes fuerint facti corporis ejus non habebunt vitam? His atq; hujusmodi aliis, quæ nunc prætereo, testimoniis divinâ luce clarissimis divinâ autoritate certissimis nonne veritas sine ullâ ambiguitate proclamat, non solum in Regnum Dei non baptizatos populos intrare non posse, sed nec vitam eternam posse habere præter Christi corpus, cui ut incorporentur Sacramento Baptismatis imbuuntur? Nonne veritas sine ullâ dubitatione testatur, eos non ob aliud ad Jesum, hoc est, ad Salvatorem & Medicum Christum piis gestanti-um manibus ferri, nisi ut per medicinam Sacramentorum ejus possint à peccati peste sanari.

§. 18. Sanctorum Patrum & orthodoxorum Theologorum testimonio non convenit. Tertullianus lib. de testimonio anime adversus gentiles cap. 3. ait: Per Satanam homo à primordio circumventus, ut præceptum Dei excederet, & propterea in mortem datus, exinde totum genus de suo semine infectum, sua etiam damnationis traducem fecit, & lib. de anima cap. 40. Omnis anima eousque in Adam censetur, donec in Christo recensatur: tamdiu immunda, quamdiu recensatur. Peccatrix autem quia immunda. Origenes homil. 8. in Levitic. p. 144. Sed & ille ipse, qui nascitur, sive virilis sive feminii sexus, pronunciat de eo Scriptum, quod non sit mundus à sorde, etiamsi unius diei sit vita ejus. pag. seq. Quod si placet audire, quod etiam alij Sancti de ista nativitate senserint audi David dicentem: In iniquitatibus, inquit, conceptus sum, & in peccatis peperit me mater mea, ostendens, quod quæcumque anima in carne nascitur, iniquitatis & peccati sorde polluitur:

polluitur: & propterea dictum esse illud, quod jam superius memora-
uimus: quia nemo mundus à sorde, nec si unius diei sit vita ejus.
Cyprianus lib. 3. Ep. 8. ad Fidum. *Infans recens natus nihil pec-
cavit, nisi quòd secundum Adam carnaliter natus, contagium mortis an-
tiquæ primæ natiuitate contraxit.* Ambrosius in Apologia David c. 11.
Antequam nascimur, maculamur contigio; & in fine ejusdem capitis.
Merito ergò David flebiliter in se deplorauit ipsa inquinamenta natura.
Plura Patrum testimonia commemorat Augustinus lib. 1. contra
Julianum Pelag. c. 2. ubi citat Irenæum, Cyprianum, Reticium,
Olympum, Hilarium, Ambrosium, Innocentium, Gregorium,
Basilium, Johannem Episcopum, Hieronymum. De hoc scribit
l. c. *Nec sanctum Hieronymum, quia Presbyter fuit, contemnendum ar-
bitraris, qui Græco & Latino, insuper & Hebræo eruditus eloquio ex occi-
dentali ad orientalem transiens Ecclesiam, in locis sanctis atque in literis
sacris, usque ad decrepitam vixit ætatem. Hic omnes vel penè omnes, qui
ante illum ex utraque parte orbis de doctrina Ecclesiastica scripserant, le-
git, nec aliam de hac re tenuit promptiq; sententiam.* Quæ sanctorum
Viroꝝ testimonia, sicuti sunt opposita Juliano Pelagio asserenti,
quòd peccatum in mundum introiisset per imitationem, ita quo-
que tibi opponi possunt, cum neges, quòd peccatum originale de-
riuetur in omnes homines per carnalem generationem: quod verò
illorum aliorumq; venerabilis consensus testatur atq; confirmat.

§. 19. Quibus expositis, manifestum est, magnam differenti-
am esse inter inobedientiam Adami, quæ legem sibi à Deo statam in
Paradiso transgressus est, & peccatum, quod per illam inobedien-
tiam in omnes homines introiit. Differunt enim 1. Specie, quia in-
obedientia illa Adami, est peccatum actuale vel peccatum pri-
mum. Peccatum autem, quod per illam inobedientiam in mun-
dum introiit est peccatum originale & ex primo ortum. Nam pec-
catum hominis primum, uti Menzerus bene docet, est transgressio
divine legis in Paradiso facta per Satana deceptionem, Gen. 3. Peccatum
ortum est, tum ipsa natura prauitas in protoplastis, & omnibus posteris la-
psum consecuta, tum quavis actio contra legem Dei. 2. Transgressio
Adæ actualis non multiplicatur (nemo enim posterorum Adami
ipso actu & formaliter comedit fructum vetitum) neque intrinsecè
M
vel

vel inhærens est in omnibus hominibus. Peccatum autem quod in mundum introiit multiplicatur, & formaliter est in omnibus hominibus. Nam aliud peccatum originale numericè est in Parente, aliud numericè in Filio; idem autem specificè in omnibus. 3. Adami actualis transgressio non est vitiositas inhærens vel habitus corruptivus. Peccatum v. originale est vitiosa qualitas, vel natura humanæ originali justitiâ spoliata pravitas, est habitus corruptivus & permanens, quam suâ transgressione ita contraxit primus homo, ut per carnalem generationem propagetur, & transmittatur ad omnes posteros. Falsissimum itaque est quod scribis Exerc. c. 24. p. 48. *Vitium imputationis sive imputatio ipsa peccati Adamici, quæ purè est intellectualis, emanavit à transgressione legis, quam Adamus violavit, nullâ adhibita generatione quatenus intelligitur transgressio Adami mysticè effusa in illa omnia, quæ imputationi Adamicæ subiacebant, parte I. Syst. c. 4. p. 156. quòd fictione mysterij peccatum originale idem numero sit cum peccato unius Adam.*

§. 20. Hactenus egimus de modo, quo peccatum per unum hominem in mundum introiit. Sequitur *Subiectum*, in quod per unum hominem peccatum introiit. Illud est mundus sive omnes homines. Si queritur, quidnam per mundum s. omnes homines hic intelligatur, aliter respondent Pelagiani, & hotiniani, Anabaptistæ & alij, aliter tu respondes, aliter sancta Ecclesia Catholica. Quid illi hic sentiant, non est ut prolixè referamus. Tu verò respondes, quòd per mundum sive omnes homines intelligendi sint, non tantum omnes Adami posteri; sed etiam illi omnes, qui cum ipsius Adami temporibus in universo terrestris superficiæ ambitu per omnes terræ zonas, & climata habitarunt, tum ante Adamum à longissimis retro temporibus, & seculis infinitis Regionum & Insularum per universam terram fuerunt incolæ. Scribis itaque Exerc. c. 19. p. 39. *Oportuere enim primos illos homines, qui peccaverant impunè erga Deum ante legem, quia nullius legis divina violata rei erant; reos fieri in reatu Adami, ut participes fierent salutis & gloria, quæ est in Christo. &c.*

§. 21. Si itaque queritur, utrum ante Adamum alij fuerint homines respondes Exerc. c. 8. p. 19. *Opinione ut sapè fit, & vulgato magis*

magis consensu, quam exquisitâ veritate credi videtur, Adamum fuisse primum omnium hominum, qui in luminis oras prodierunt. Illud enim neque dicunt usquam, neque intelligunt sacra & canonica pagina. Imo è contra colligitur ex eisdem, quod probare in promptu erit, alios homines Adamum antecessisse. Et in præmio Syst. Theol. Reperi homines trans & ultra illam imputationem peccati, quæ originem traxit ab Adamo. Et System. Theol. lib. 3. cap. 4. p. 123. Probabile est Adamum & Evam crevisse & vixisse in reliquis omnibus eadem ratione, quâ homines omnes à longissimis temporibus creatos, crevisse & vixisse notum est. c. 5. p. 129. Vidimus gentiles & primos homines t. i. Geneleos creatos cum cælo & terra, cum sole & luna, temporum & seculorum patribus: in principia illo, cujus nullum datur hominibus determinatum principium.

§. 22. Porro si quæritur undenam hæcce primorum hominum scientia hauriatur, & quo pacto ad illorum cognitionem perveniamus, respondes fieri id posse duplici modo i. per Suspicionem, 2. per Scripturam. E Scriptura unicum pro tua sententia depromis locum. De illo scribis in Proæmio. Sed quamvis hæc animo meo insideret dubitatio; nihil tamen de illa audebam proferre, quod non saperet receptam opinionem de Adamo primo omnium hominum creato: Donec incidi in vers. 12. 13. 14. c. 5. Epist. D. Pauli ad Romanos, quos abhinc viginti plus minus annis & mente & manibus verso. Verum ubi tandem per hos versus Apostoli scire licuit; Peccatum fuisse in mundo, antequam imputaretur hominibus, reperi homines trans & ultra imputationem illam peccati, quæ originem traxit ab Adamo.

§. 23. Sed respondemus, Paulo nunquam in mentem venisse, ut in Epistola ad Romanos scriberet, quod fuerint homines ante Adamum, neque ipsi esse datam occasionem respondendi ad quæstiones: Utrum ante Adamum fuerint homines alii? utrum illi peccaverint vel non peccaverint ad similitudinem transgressionis Adam? utrum ante ipsum fuerit peccatum materiale & non imputatum? Præsens itaque locus, quo tua sententia, uti scribis, unice nititur, te nihil juvat, multum autem tuo nuperrimo nocet invento. Non te juvat, quia in illo nec explicitè nec implicitè dicitur quod sentis. Quod non dicatur illud explicitè ipse non inficiaberis. Quod etiam id implicitè non habeatur in tribus istis

versiculis, res ipsa nunc loquitur. Multum autem nocet tuo invento temerario. Agit enim Apostolus ibidem 1. de peccato, quod in mundum sive in omnes Adami posteros introiit, non per imputationem, sed per propagationem sive carnalem generationem. 2. De Subjecto peccati originalis, quod nullum hic aliud esse potest, quam de quo loquitur Johannes in Evangelio c. 3, 16. Sic Deus dilexit mundum, c. 1, 29. Ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi. Sicuti igitur Christus non pro aliis est mortuus, quam pro illis, qui ab Adamo descendunt, ita quoque hic per mundum non possunt intelligi homines, qui Adamum finguntur præcessisse, & originem suam aliunde traxisse. 3. De effectu peccati originalis, qui est mors corporis & animæ. 4. De lege per Moysen promulgata, de illa enim, uti probavimus, erat quæstio. 5. Specialiter de hominibus, qui vixerunt ab Adamo usque ad Moysen & infantibus, qui nondum peccant ad similitudinem transgressionis Adam. De illis enim dubitari poterat, quando Paulus docebat, quod peccatum per unum hominem in mundum sive in omnes homines transisset, omnesque peccassent.

§. 24. Quæcum ita sese habent, & adeo sunt manifesta, ut nemo tuæ sententiæ possit adstipulari, in aperto erit, Apostolum non agere 1. de Lege Adamo lata, de illa enim non erat quæstio. 2. de peccato, quod in mundo fuit ante legem Adamo datam, sed peccato, quod in mundo fuit ante legem à Mose promulgatam. 3. De peccato non imputato quia (a) ejusmodi peccatum nunquam fuit, nec erit in mundo, quia omne peccatum imputatur, quando non sumus in Christo Jesu per fidem salvificam. (b) Paulus hic non loquitur de peccato, quod non fuerit imputatum, sed implicite dicit peccatum fuisse imputatum, ut demonstrat, quod ante Moysen fuerit non tantum Lex, sed etiam peccatum. 4. De Præ-Adamitis. Apostolus enim loquitur de illo temporis intervallo, quod fuit inter Adamum & Moysen, interrogatus itaque 1. Utrum ante legem per Moysen latam Adami posteri habuerint legem divinam? 2. Utrum etiam infantes peccarint? Respondet v. 14. Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, in eos quoque, qui non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adam. Illo autem temporis

temporis spatio, uti ipse fateberis nulli fuere Præ-Adamitæ sive homines ante Adamum creati ac nati. Quid igitur nunc superest aliud, quàm ut quilibet orthodoxus Theologus apertè pronunciet, quæro, indago, scrutor Pauli epistolam, homines verò trans & ultra peccatum, quod originem traxit ab Adamo non invenio. Scrutati sunt eam à multis retro actis seculis omnes Ecclesiæ Christianæ Doctores, nemo autem in universa Ecclesia unquam dixit: Reperi homines trans & ultra peccatum, quod originem traxit ab Adamo. Nos igitur Spiritum veritatis sequentes dicimus: Non reperimus homines trans & ultra imputationem illam peccati, quæ originem traxit ab Adamo. Nam qui dicit, se illos reperisse, ille nomen suum in eis profiteatur necesse est, de quibus dicit Johannes, quòd cum Spiritu veritatis societatem non habeant, & in tenebris ambulent.

§. 25. De suspitione, quæ probetur, alios fuisse homines ante Adamum, scribis in Proœmio System. Theologici. *Condui orbis Epocham non ducendam esse ab illo principio, quod vulgo figitur in Adamo, naturalis est suspicio, omnibus infra cognitione rerum vel mediocriter imbutis, videtur enim altius & à longissimè retroactis seculis petendum illud principium: tum ex antiquissimis Chaldeorum rationibus; tum ex vetustissimis Ægyptiorum, Æthiopum & Scytharum monumentis, tum ex nupere detectis terra machinæ partibus, tum ex regionibus illis incognitis, ad quas novissimè peregre navigando pervenisse Batavos, & quarum homines verisimile est non fuisse ab Adamo propagatos. Illa eadem & mihi olim incidit suspicio, cum puer adhuc vel audirem vel legerem historiam Genesios. Ubi Cainus foras egrederetur, ubi occidit fratrem suum, cum essent in agro, nempe illud more Larronum cautè, ne à quopiam proderetur arbitro: ubi timet, ubi fugit pœnam fratricidij: ubi denique longè à patribus suis uxorem ducit, & civitatem adificat. Sed quamvis hæc animo meo insideret dubitatio, nihil tamen de illa audebam proferre, quod non saperet receptam opinionem de Adamo primo omnium hominum creato, donec incidi in versus 12. 13. 14. c. 5. Ep. D. Pauli ad Romanos. Ad hoc genus probandi tuam falsissimam hypothesein refert quoque progressum Astronomiæ, Astrologiæ, Magiæ gentilium, parte 1. lib. 3. c. 8. p. 150. De antiquitate Astronomiæ scribis c. 9. p. 154.*

Primi Astronomia cultores observare Planetas, septem alios aliis superpositos: tum fixas & inerrantes stellas innumeris errantibus septem elatiores ad boream & austrum variis constellationum figuris distinctas. Notare & illi sydera omnia variè oriri & occidere: Astronomicè, Pœticè, cosmicè, acronycè, & heliacè, circa planetas illos nunc istis, nunc illis, horis locis oriri & occidere: & sub meridiano nunc altius in boream nunc humilius in austrum attolli. De antiquitate Astrologiæ c. 10. p. 156. & seq. Deprehendere Astrologi multiplici & longâ experientiâ stellarum alias esse benevolas alias malevolas &c. De constructione Sphæræ scribis c. 8. p. 151. Variis experimentis observare premi homines, terrarum incolas diversis regionibus sicos, calidas bos, frigidas illos, temperatas alios habitare: nec non pro illâ sitis diversitate varietates dierum, noctium, & tempestatum illis contingere. Tum & umbras aliter his atque illis cadere. &c.

§. 26. Varia igitur sunt Suspicionum genera, quibus tu motus non dubitasti asserere, homines reperiri ab Adamo non descendentes. Nos ad illa saltem respondemus in genere, in specie verò ad singula respondeamus præsens locus non concedit: Versamur enim hic in explicatione v. 12. 13. 14. c. 5. Ep. ad Romanos. Principio autem petimus, ne frontem contrahas, neq; supercilium exasperes, quòd probationes tuas vocitemus suspiciones, nullam enim tibi facimus injuriam. Ipse hoc genus probandi appellas in principio proemii, naturalem suspensionem omnibus insitam cognitione rerum vel mediocriter imbutis, & paucis interjectis addis: *Illam eadem & mihi olim insederat suspicio, cum puer adhuc vel audirem vel legerem historiam Geneseos.* Si itaque suspicio nihil probat, argumenta omnia, quibus introducis homines novos ab Adamo non descendentes nihil probabunt. Neque dicendum erat, quòd suspicio illa sit naturalis omnibus insita cognitione rerum vel mediocriter imbutis. Prophetæ in V. T. imbuti fuerunt eximiis Spiritus Sancti donis, & singulari divinarum rerum scientiâ. Apostoli in N. Test. à Spiritu Sancto ducti sunt modo naturæ incognitò in omnem veritatem. A tempore Apostolorum Deus O. M. Viros in Ecclesia excitavit præcellentes eosq; donis exornavit eximiis. Nemini autem illorum insita fuit suspicio naturalis, cujus ductu
sive

sive instinctu suspicaretur, & conjecturam faceret, ab Adamo non omnes homines descendere, sed à longissimis retro seculis ante ipsum terram habuisse suos Cultores, & incolas. Verum enim verò quid dicemus de Prophetis, sanctis Apostolis & orthodoxæ Ecclesiæ Doctoribus; Tibi quoque ejusmodi suspicio naturalis non est insita. Conceditur quidem quòd per concupiscentiam originalem à natura sumus proclives ad suspicandum & dubitandum. Ut autem suspicemur homines ante Adamum fuisse, nulli Christiano, nulli homini est innatum. quamvis præclarâ rerum divinarum & humanarum imbutus sit scientia.

§. 27. Ad duo autem capita suspiciones tuæ omnes possunt referri. Nam primum genus suspicionum tuarum est Theologicum, non quòd Theologiæ principio illud sit conforme, sed quia non vereris asserere suspiciones tuas de primis hominibus è Scriptura sacra posse hauriri, & depromi. Quâ in re imitaris illos, qui sacrarum literarum sinistra usurpatione astutè palliant & fingunt, quod nullus docuit Propheta, nullus Apostolus, nullus orthodoxus Theologus. Diabolus autem est ille humani generis hostis hæreticos omnes occæcans, ut, quod Spiritus Sanctus per suos Prophetas & Apostolos nobis tradit & revelat, turpissimè depravent, & in alienam sententiam interpretentur. Ille disseminat non hæreticis in cubiculo secure dormientibus, sed sacras literas curiosè volventibus, non ut ex illis ædificentur, & corrigantur, sive quòd verum est addiscant, sed ut inveniant, quo hæresin astutè pallient, & tueantur. O si tu scires, quàm astutus, quàm callidus, quàm versutus sit ille malorum omnium Seminator Diabolus! Sed cur nescires? Callidus fuit in tuo Mutæo & diversorio: Ille seminavit: tu collegisti: quale fuit semen, tales collegisti fructus. Julianum Pelagium, cum contra muros antiquissimæ veritatis novas construxerat machinas, novas molitus erat insidias, & furiosa dixerat contra antiquam fidem catholicam. Divus Augustinus alloquebatur. *Dic mihi Juliane, quæ te peperit? utrum te casta, an verò meretrix in lucem quam deseruisti per ueram gratiæ spiritualis enixa est? an ut dogmata Pelagiana defendas, Conjugis Christi & matris tuæ viscera instinctu nefando non erroris, sed furoris infamas? usque adeò enim con-*

tra ve-

tra vetustam pulchritudinem Sara non invenit, quod novitia deformitas mentiatur, ut toti Episcoporum gloriosorum Catholicorum in tanta sacrarum sententiarum manifestatione consensum invidiosè crimineris? quo te impetus non doloris sed perditæ pudoris abstulit, ut testimonio Apostoli pessimè adhibito, quid de Abrahæ & Sara mortuis membris dixeras, confirmare coneris. Hac ratione Augustinus Julianum Pelagium hostem illum divinæ gratiæ conveniebat. Quibus verbis autem te alloquemur, Te, cujus nomen Ecclesiæ quidem est incognitum, fructus autem sunt cogniti? Archimedes Mathematicus ille Syracusanus aliquando balneo exiliens nudus donum properabat clamitans *εὕρημα εὕρημα*, reperi reperi: interrogatus quidnam reperisset: respondebat. *Reperi furtum in corona Regis aurea*, sed quid tu reperisti? Somnia reperisti, nihil reperisti. Noli itaque clamare, reperi reperi novos homines: Recordare potius balnei illius sacri, & lavacri regenerationis, quo egressus clamabas, reperi reperi: interrogatus quidnam reperisses respondebas cum Philippo Apostolo, Jesum humani generis Servatorem. Sic recuperabis, quo nihil est svavius, nihil pulchrius, nihil jucundius, nihil humano generi utilius.

§. 28. Secundum genus Suspicionum tuarum est Philosophicum, si nobis liceat usurpare vocem Philosophiæ minùs commodè, vel uti dici solet, impropriè & abusivè. Ex hoc principio alias suspensiones dicis esse Sphærographicas, alias Chronologicas, alias Magicas, alias Astronomicas, alias Geographicas, alias Historicas. Sed cur coacervas tot suspensiones? ajunt, te inanis ostentationis causâ illas proposuisse, ipse enim fateris, quod suspensiones illæ omnes nullam habeant probandi vim, quando in proœmio System. Theol. scribis: *Sed quamvis hæc animo meo insideret dubitatio; nihil tamen de illa audebam proferre, quod non saperet receptam opinionem de Adamo primo omnium hominum creato, donec incidi in versus 12. 13. 14. Cap. 5. Epistola D. Pauli ad Romanos.* Mitte igitur vanas illas suspensiones, quia Paulus Apostolus nihil aliud docet, quàm quod sapit receptam opinionem de Adamo primo omnium homine.

MANTISSA RESPONDENTIS
DE STELLA MAGORUM

Magi (non à malefica ac diabolica arte magica; sed à magnitudine scientia, uti rectè Lyranus in Comment. super c. 2. Matth. scribit, ita dicti sunt, quia Perse viros sapientes atque eruditos, vocabulo Persico Magos, ut Greci Sophos ac Philosophos appellarunt) tempore incunabulorum Christi in oriente viderunt Stellam, quæ novum in Judæa natum Regem indicavit. Matth. 2, 2. *Quæritur autem I. Quanam & qualis hæc fuerit Stella? Resp. Quanam & qualis revera hæc fuerit Stella, mortalibus non datum esse extricare, cum extra omnes naturæ leges in aëre fuerit posita, soliusq; Dei admirandum opus procul dubio exiit. Utrum autem sub forma Stellæ, Angelus quidam divinitus sit deputatus, qui Magis ab oriente profectis, iter Bethlehemam versus monstraret, sicut antiqui sentiunt Patres, indecisum relinquimus. Illud autem tutò possumus asserere, quòd à stellarum & planetarum conditionibus longè exempta fuerit, nihilq; commercij habuerit cum illis, quæ in æthere lucent, sive illæ sint indigenæ sive ascititiæ. Quia stellæ fixæ & erraticæ, quarto creationis die sunt creatæ. Genes. 1, 14. 16. Hæc verò stella fuit opus aliquod admirandum ac prorsus singulare. Nam vidimus, inveniunt Magi, illius Stellam, ut indicent, ipsam antea visam non esse: Illæ ab initio conditæ, itinerum suorum ordinem, sub creatoris lege, custodiunt, & motu communi circa axem mundi ab ortu progrediuntur versus occasum, motu verò proprio circa axem Zodiaci ab occasu in ortum: Hæc verò circa axem mundi vel Zodiaci non movebatur, sed supra Horizontem perpetuò manebat, & tandem à Septentrione pergebat in meridiem: Illæ mansionem habent in cælo: Hæc in infima aëris regione est conspecta: Illæ Solis splendore obscurantur, ac nocturno tantùm tempore, exceptis excipiendis, splendent: Hæc verò in meridie, & quidem in ipsa meridie emittit fulgorem splendidissimum. Illarum motus difficilè; hujus verò facilè fuit observatus: Illæ neque hunc, neque illum magis minusq; indicant terra locum: Hæc verò domum, in qua Salvator inveniebatur, peculiariter & accuratè præ reliquis in civitate Bethlehem designabat. Eleganter itaque scribit Augustinus de hac Stella. Apparuit, inquit, Stella non volens, sed missa: non cæli nutu, sed divinitatis impulsu: non lege syderum, sed novitate signorum: non cæli climate, sed nascentis virtute: non ab arte, sed à Deo:*

non

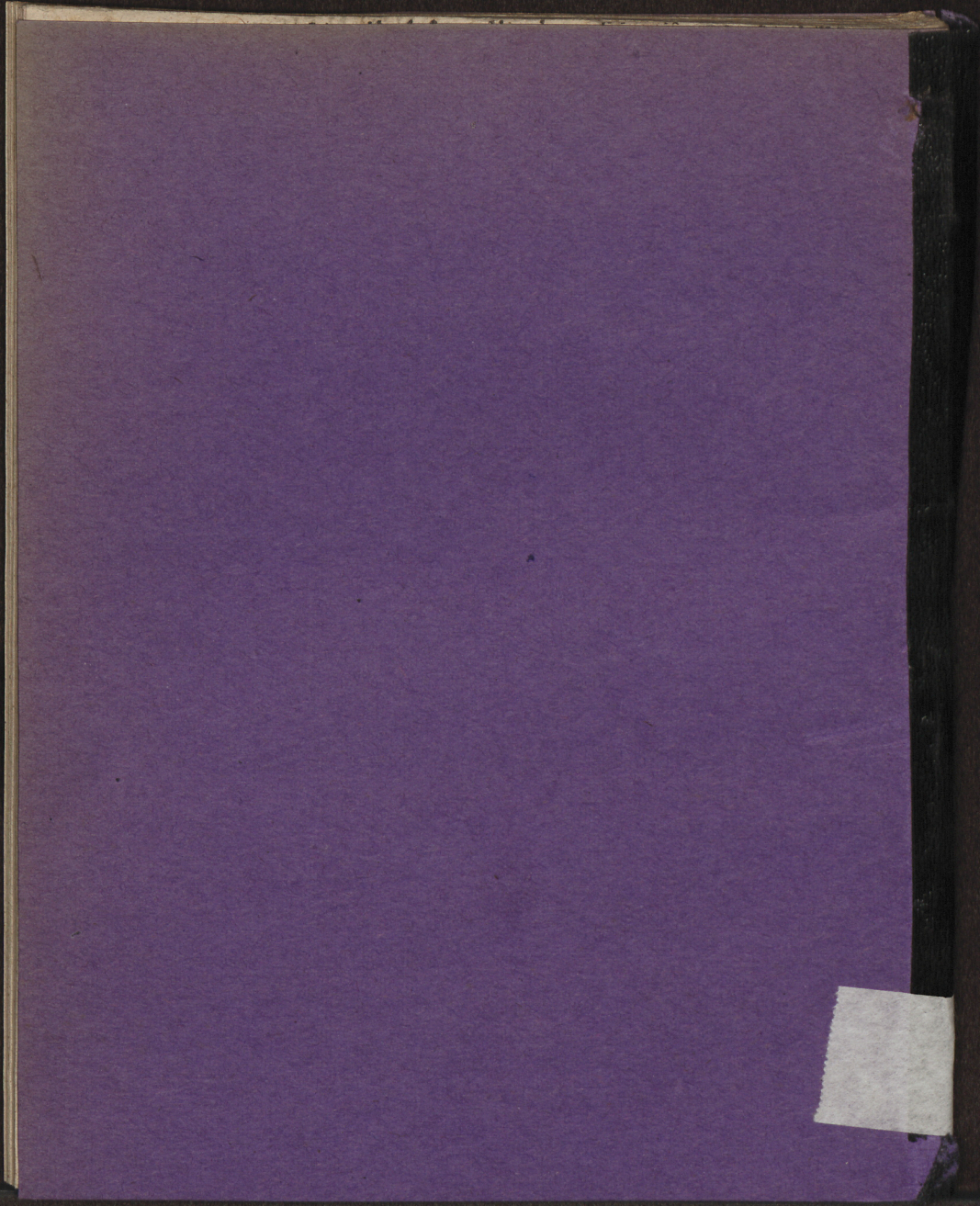
non Astrologi scientiâ, sed conditoris præscientiâ: non Arithmetica ratione, sed divinâ sanctione: procuracione supernâ, non curiositate Chaldæâ. &c. Plura vide ap. Chryf. hom. 6. in Matih. Lyranum in Comm. sup. v. 2. c. 2. Mart. Lutherum & alios super h. locum. II. An fuerit Stella universalis, & in conspectu omnium posita, veluti insolita illa Stella, quæ in asterismo Cassiopeæ Anno 1572. est conspecta? Resp. Magis apparuit hæc Stella, Judæi verò illam visu non usurperunt, alioquin non tam sedulo Herodes de ejus apparitione fuisset percontatus, siquidem idem à suis subditis potuisset discere. Rectissime itaque scribit Autor System. Theol. de Præ-Adamitarum hypotesi part. 1. Syst. Theol. l. 4. c. 3. p. 186. seq. Stellam illam neque fuisse in cælo, neque in conspectu omnium positam. Sed quomodo ipse probabit, vulgò existimari, sive vulgare & tralatitium esse, uti scribit l. c. Stellam hanc inter alias in ipso cælo fuisse positam? Si enim fax illa instar gladij, quæ excidium Hierosolymitanum præsignabat, atque per integrum annum supra urbem Hierosolymam consistebat, ut præmoneret cives illius de instantibus horrendis cladibus nisi respicerent, non longè remota fuit ab illius vertice. Nam aliàs non magis hanc, quàm aliam Judææ civitatem monstrasset; obscurum sanè esse non potest, Stellam Magorum non in suprema æris regione, nedum in ipso cælo conspectam esse, quia illa duce, Magi Judæam petierunt Regem noviter natum adoraturi, & Hierosolymis edocti, tandem illum Bethlehema, præcedente stanteg, Stella supra eandem domum, in qua erat Salvator mundi, invenerunt. Obvium itaque cuivis esse potest, Stellam hanc non in cælo sive in conspectu omnium fuisse positam, qui supra Magorum Horizontem intelligibilem habitavit: Ipsa enim tum ob nimiam distantiam, nequaquam peculiarem al quam & unicam in civitate domum, quasi digito monstrasset. Frustra itaque, & circa omnem rem, per hoc Exemplum probare nititur Autor antea nominatus, quòd non raro peccetur in lectione sacrorum codicum, quoties generalius accipitur, quòd specialius debuit intelligi. Dum enim in eo est occupatus, ut suspectam reddat antiquissimam illam de Adamo primo homine veritatem, & periculosam exempli imitationem aliis prædat, nihil aliud facit, quàm ut detegat suam calliditatem, & semetipsum cum sua suspecta imo falsissima hypotesi reddat suspectiorem. Reliqua dabit, bono cum DEO, publica ventilatio.

MANTISSA RESPON
DE STELLA MA

Magi (non à malefica ac diabolica arte n
scientia, uti rectè Lyranus in Commen
ita dicti sunt, quia Persæ viros sapiente
Persico Magos, ut Græci Sophos ac Philosopho
cunabulorum Christi in oriente viderunt Stel
natum Regem indicavit. *Matth. 2, 2.* Quæ
qualis hæc fuerit Stella? *Resp.* Quanam & q
la, mortalibus non datum esse extricare, cum e
aëre fuerit posita, soliusq; Dei admirandum o
Utrum autem sub forma Stella, Angelus quia
qui Magis ab oriente profectus, iter Bethlebema
antiqui sentiunt Patres, indecisum relinquimus
asserere, quòd à stellarum & planetarum co
fuerit, nihilq; commercij habuerit cum illis, qu
sint indigena sive ascititia. Quia stella fixa &
die sunt creata. *Genes. 1, 14. 16.* Hæc verò ste
randum ac prorsus singulare. Nam vidimus,
lam, ut indicent, ipsam antea visam non esse: I
rum suorum ordinem, sub creatoris lege, custodi
ca axem mundi ab ortu progrediuntur versus o
circa axem Zodiaci ab occasu in ortum: Hæc
Zodiaci non movebatur, sed supra Horizontem
dem à Septentrione pergebat in meridiem: Illa
Hæc in infima aëris regione est conspecta: Illa
ac nocturno tantum tempore, exceptis excipienda
ter diu, & quidem in ipsa meridie emisit fulgore
motus difficile; hujus verò facile fuit observatus
lum magis minusq; indicant terra locum: Hæc
vator inveniebatur, peculiariter & accuratè pro
lehem designabat. Eleganter itaque scribit
Apparuit, inquit, Stella non volens, sed m
divinitatis impulsa: non lege syderum,
non cœli climate, sed nascentis virtute: n

M
magnitudine
tib. scribit,
s, vocabulo
tempore in
in Judaâ
Quanam &
fuerit Stel
ra leges in
o extiterit.
deputatus,
aret, sicuti
dò possumus
gè exempta
nt, sive ille
o creationis
quod admi
illius Stel
dite, itine
mmuni cir
erò proprio
n mundi vel
bat, & tan
nent in cœlo:
hscumtur,
hec verò in
m. Illarum
c, neque il
in qua Sal
vitate Beth
hac Stella.
nutu, sed
ignorum:
ed à Deo:
non

